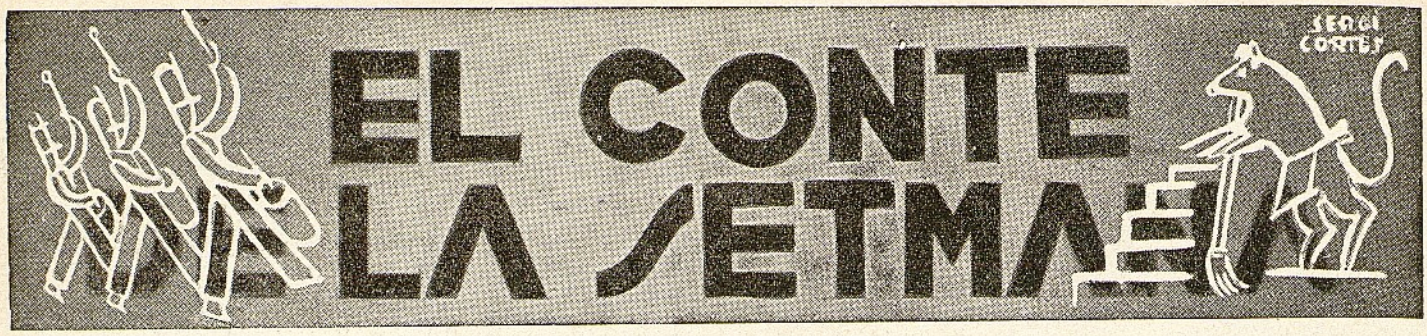

EN TRALLA

Es deia Josep o Pere o Joan, però, li deien Tralla. Tot el poble no el coneixia per altre nom. Era recader.

De jove n'havia fet de verdes i de madures. Se'n contaven un reguitzell.

Era un home divertit i de dites gruixudes; renegaire com ell sol.

Anava amb el carro, fent els encàrrecs de poble en poble, fins a la ciutat. Marxava de matí i tornava de vespre. Les esses de la carretera se li havien ficat al cap amb tota la seva pols i quan parlava, les idees feien esses i eren polsinoses. A vegades, però, tenien un regust de sol i de paisatge.

El seu carro feia un grinyol estrany que, des de lluny, se sentia. Sense veure'l tothom deia: "Ja passa el carro d'en Tralla, són les nou!".

El recordo de quan jo encara era menut. Els matins d'hivern — aquells matins d'hivern que són per a mi una joia de sol solet en l'ànima — passava el carro d'en Tralla com una mena d'il·lusió... Anava a ciutat. Jo mai no hi havia estat, a ciutat, i, en veure'l passar, venien ganes de seguir-lo, a la ventura, per a veure món nou. De petit, hom seguiria tots els camins. Oi més, en Tralla em tenia una mena de simpatia. Sempre que passava em deia quelcom. A mi, però, em feia certa por. Era bru, d'estatura regular, cara esbarrada. La tralla li penjava coll avall com una serp a punt d'espetegar donant cops de cua per l'espai. Sovint la faixa se li desfeia i l'arrossegava per la pols. Llavors l'hauríeu vist fent giravolts per enrotllar-se-la de nou a la cintura. No feia voltar la faixa; voltava ell. Sempre m'ha fet l'efecte que els homes que porten faixa són uns infortunats: són baldufes humanes enrotllades de misteri. El destí estira el fil i ballen tota la vida... Després, en Tralla feia una correguda per a atrapar el carro que, mentrestant havia avançat.

En Tralla, renegaire i tot — era una mena de Sant Francesc d'Assís en petit; un Sant Francesc borrós, però simplista, càndi i ingènu com el Poverello. Parlava amb les mules, amb les rodes del carro, amb el camí bo o dolent; apostrofava la calor o la pluja i somreia a les ombres dels camins. Però, això sí, renegava. Renegava i pregava a l'ensems i, ara que el recordo bé, no sé si era més sublim en el renec o en la pregària.

Entre dita i dita, anada i vinguda, got de vi a l'hostal i renec recargolat, en Tralla s'anava fent vell, les mules pesades i gansoneres, el carro desvallestat i la carretera rebentada.

Un vespre plujós d'hivern, el carro d'en Tralla, s'encallà davant de casa. Feia una foscor de gola de llop i les fangueres creixien sota una pluja persistent. En Tralla arriava les mules i *donava la roda* per a sortir del sot. La carretera era plena de viots i de xifolls. En Tralla, renegava desesperat i el carro no arrencava. Maleïa la seva sort i el dia en què nasqué i alçava el cap al cel en actitud menaçadora. El cel li contestava amb un nou ruixat al front i amb una espessa foscor d'indiferència. Llavors neixia la invocació fervorosa, el "Déu meu, què us he fet?" i el "Verge Santa, ajudeu-me!". Després, venia el plor davant la impotència i altra vegada el renec furiós i, simultàniament, el plor, la invocació i la blasfèmia en confusió misteriosa.

La invocació era renec i el renec era pregària. La pluja persistent, la nit fosca i callada i el cel indiferent i tancat a tots els Tralles de la terra.

A la fi, el carro arrencà i es perdé en un "aarriii! aarriii! aarriii...!" continuat, febrós, esbufegat, persistent i en una riallada de foll que també era renec i pregària.. Pobre Tralla!

Aviat s'asserena. Sortí un estel pipillejant en l'horitzó, poruc i tremoladíç com si fos una gota d'aigua que no havia gosat caure aquell vespre.

El carro arribà al poble i trobaren en Tralla

mort, de cara al cel, amb els ulls fits a l'estel. Per última vegada, en Tralla, s'havia encallat i, aquest cop, en el sot sense fons i en la nit infinita de l'eternitat.

Per aquella simpatia que em duia quan jo encara era menut, per aquella dolcesa ineborrable d'aquells matins d'hivern, plens de sol solet com una llaminadura, jo no vull creure que en Tralla fos colgat. Per mi, encara volta per l'espai amb la vela del carro tirada endavant, amb la tralla fuetejant els estels i encallant-se, sovint pels sots de l'invisible.
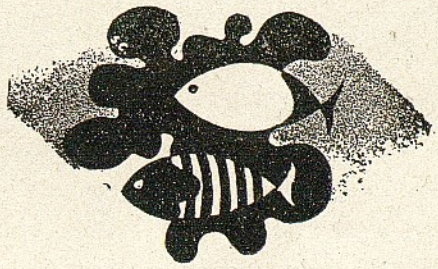
SALVADOR PERARNAU